

Kiermasz świąteczny – organizacja i opodatkowanie

Opracowali: Małgorzata Celuch, wicedyrektorka w zespole szkół, nauczycielka matematyki i informatyki;
Michał Łyszczarz, prawnik, współautor komentarza do *Ustawy o systemie oświaty*

Podstawa prawna:

- *Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych* (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1888 ze zm.),
- *Ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. Prawo oświatowe* (Dz.U. z 2017 r. poz. 59 ze zm.),
- *Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych* (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1870 ze zm.).

W okresach przedświątecznych w szkołach często organizowane są kiermasze świąteczne. W niektórych na tyle systematycznie, że na stałe wpisały się do szkolnego kalendarium, stając się tradycją dla lokalnej społeczności i okazją do wspólnej pracy i zabawy dla dzieci i nauczycieli. Organizacją szkolnego kiermaszu świątecznego zajmują się zwykle nauczyciele wyznaczeni przez dyrektora szkoły wraz z uczniami, którzy zadeklarowali chęć uczestniczenia w przygotowaniu i realizacji przedsięwzięcia. Poświęcenie czasu i włożenie wysiłku w organizację kiermaszu zbliżają uczniów i nauczycieli, budują dobrą atmosferę w szkole, wpływają pozytywnie na budowanie wizerunku szkoły w środowisku lokalnym, a uczniów zaangażowanych w pracę uspołecniają, uczą samorządności, współpracy i odpowiedzialności.

Sprawy organizacyjne

Termin, czas trwania, zakres, forma i zasady organizacji kiermaszu szkolnego zależą od decyzji dyrektora, nie są w żaden odgórny sposób narzucone. Zazwyczaj kiermasze szkolne organizowane są przed świętami i przeznaczone są dla uczniów szkoły oraz ich rodziców, ale często zapraszani są na nie uczniowie sąsiednich szkół wraz z rodzinami czy nauczycielami.

Organizacja szkolnych kiermaszów świątecznych przynosi wiele korzyści, przede wszystkim ich organizatorom. Przyczynia się do utrwalenia i kultywacji tradycji i zwyczajów związanych ze świętami, a także promowania szkoły w środowisku lokalnym. Przygotowywanie akcesoriów przeznaczonych do sprzedaży podczas kiermaszu rozbudza twórczą inwencję dzieci, plastyczną pomysłowość i sprawność manualną, wrażliwość estetyczną oraz zdolności w tym zakresie. Pozwala na poznanie oryginalnych pomysłów na ozdoby świąteczne, nauczenie się sposobów ich wykonywania, poznanie nowych technik plastycznych. Wspólne wykonywanie produktów przeznaczonych na sprzedaż podczas kiermaszu to nie tylko świetna zabawa, ale także edukacja społeczna, podczas której dzieci uczą się pracy w grupie, prawidłowego współdziałania i odpowiedzialności za wspólny cel i efekty pracy. Uczą się także planowania, rozsądnego korzystania z powierzonych materiałów, dbania o warsztat pracy i porządek wokół niego, a wkładając wiele wysiłku i poświęcając dużo czasu na wykonanie zadań, uczą się także szacunku do pracy oraz do wytworów pracy własnej i innych. Prezentacja efektów twórczości uczniowskiej w środowisku

szkolnym i pozaszkolnym, zarówno w formie sprzedawanych wyrobów, jak i występów artystycznych, to dla dzieci duże przeżycie. Występując, zdobywają one pewność siebie, wiarę we własne możliwości, uczą się radzić sobie z treścią czy nawet stresem.

Aby kiermasz spełnił swoje zadania, należy go dobrze zaplanować i zorganizować. Pierwszy krok to podjęcie decyzji, kiedy i w jakiej formie będzie się on odbywać. Doświadczenie podpowiada, że nie należy planować kiermaszu na termin zbyt bliski świętom, gdyż rodzice będą zajęci przedświąteczną gorączką przygotowań domowych, a organizatorom kiermaszu zależy, aby był to miły czas spędzony z dziećmi w spokojnej i dobrej atmosferze. Dlatego odpowiednim terminem jest czas poprzedzający święta o dwa lub trzy tygodnie.

Przebieg kiermaszu

Przykładowy plan przebiegu kiermaszu powinien składać się z następujących elementów:

1. Uroczyste otwarcie kiermaszu przez osobę koordynującą wydarzenie.
2. Powitanie gości przez organizatorów.
3. Wystąpienie dyrektora szkoły.
4. Zaprezentowanie pomysłodawców i wykonawców przedsięwzięcia.
5. Wystąpienie przewodniczącej lub przewodniczącego rady rodziców bądź innych osób spośród zaproszonych.
6. Występy artystyczne dzieci, np. śpiewanie kolęd, jasełka, przedstawienie lub inscenizacja o tematyce świątecznej.
7. Zaproszenie do stoisk handlowych i udziału w sprzedaży przygotowanego asortymentu.
8. Poczęstunek, wspólne kolędowanie.

Na tym etapie przygotowań powinny zostać podjęte decyzje w kilku sprawach. Po pierwsze należy ustalić z dyrektorem listę gości, którzy mają zostać zaproszeni na kiermasz. Warto pomyśleć o zaproszeniu przedstawicieli organu prowadzącego, organu pełniącego nadzór pedagogiczny, przedstawicieli pracodawców i OHP w szkołach zawodowych. Zaproszenia powinny być starannie przygotowane, najlepiej z logo szkoły, z własnoręcznym podpisem dyrektora szkoły, który zaprasza w imieniu całej społeczności szkolnej. Jeśli zaproszeni goście potwierdzą obecność, trzeba ustalić, które miejsca powinni zająć, a także określić sposób ich wskazywania gościom. Każdemu z zaproszonych gości można przydzielić opiekuna, np. spośród uczniów z najstarszych klas, który przywita przybyłą osobę, w razie potrzeby zaprowadzi do miejsca, w którym będzie mogła zostawić wierzchnie okrycie lub parasol, wskaże przeznaczone dla niej miejsce, ale także zadba, by gość nie pozostawał sam, oczekując na rozpoczęcie uroczystości ani podczas jej trwania. Najważniejszych gości powinien powitać dyrektor przy wejściu do szkoły. Jeżeli nie może tego zrobić sam, deleguje swojego zastępcę. Dyrektor, witając się z przybyłymi gośćmi, powinien także zapytać, czy zechcą zabrać głos podczas uroczystości, i umożliwić im wystąpienie. Należy jednak zadbać o kolejność zgodną z hierarchią zajmowanego stanowiska zaproszonych gości. Witając gości i przedstawiając ich zgromadzonym, należy najpierw używać imienia i nazwiska, a następnie podawać nazwę zajmowanego stanowiska.

Kolejne zadanie to zaplanowanie części artystycznej. Można wystawić przedstawienie lub inscenizację o tematyce świątecznej, jasełka przed świętami Bożego Narodzenia. Jeżeli w szkole działa chór lub zespół muzyczny – można zorganizować koncert świąteczny. Nawet jeśli nie ma żadnej zorganizowanej grupy mogącej się zaprezentować jako formacja działająca w szkole na stałe – można zorganizować występ dzieci przygotowany specjalnie na tę okazję. Sposobów na zaprezentowanie talentów dzieci jest wiele i wszystko zależy od pomysłowości organizatorów. Warto zapytać o pomysły same dzieci – zwykle mają ich bardzo dużo. Po podjęciu decyzji, kto i w jakiej formie wystąpi, trzeba wybrać opiekuna przedsięwzięcia i ustalić

sposób oraz terminarz przygotowań.

Na wczesnym etapie przygotowań należy także zaplanować, co dzieci zamierzają przygotować do sprzedaży podczas kiermaszu. Najczęściej są to akcesoria związane ze świętami. W przypadku świąt Bożego Narodzenia mogą to być ozdoby choinkowe oraz akcesoria świąteczne, np. wiszące ozdoby, łańcuchy, kartki świąteczne, stroiki i witraże świąteczne. W tym względzie pomysłowość dzieci jest nieograniczona. Jeśli ozdoby mają być przygotowywane wspólnie – trzeba zebrać pomysły i kupić potrzebne do ich wykonania materiały. Dzieci można podzielić na grupy wiekowe lub tematyczne. Trzeba też ustalić czas na wspólne spotkania. Część prac można wykonać na zajęciach plastycznych lub świetlicowych, ale z pewnością potrzebne będą dodatkowe spotkania po zajęciach lekcyjnych.

Prace plastyczne warto rozpocząć od przygotowania zaproszeń oraz plakatów informujących o kiermaszu. Następnie zaproszenia należy dostarczyć adresatom, a plakaty rozwiesić w widocznych miejscach. Za zgodą dyrektorów innych szkół można je rozwiesić także na terenie tych szkół lub przedszkoli, które organizator chce zaprosić.

Warto również zaplanować miejsce, w którym rodzice i zaproszeni goście będą mogli usiąść, porozmawiać, wypić herbatę lub poczęstować się ciastem. W tym celu można zapytać rodziców, czy mieliby ochotę przygotować smakołyki wraz ze swoimi dziećmi. Zwykle chętnych nie brakuje i słodyczy jest pod dostatkiem. Na poczęstunek należy przeznaczyć oddzielne pomieszczenie.

Przed rozpoczęciem kiermaszu trzeba jeszcze ustalić:

- cenę przygotowanych produktów,
- miejsce ich rozmieszczenia, tak aby był do nich łatwy dostęp dla kupujących,
- które osoby będą pomagały przy sprzedaży.

Rozliczenie

Po zakończeniu kiermaszu należy sporządzić protokół dotyczący wysokości uzyskanych w wyniku sprzedaży środków. Powinien tego dokonać nauczyciel koordynujący przebieg kiermaszu z osobami dokonującymi sprzedaży i przeznaczenie uzyskanych funduszy na wcześniej ustalony cel. Należy także sporządzić sprawozdanie z przygotowań i przebiegu kiermaszu, omówić je, wyciągnąć wnioski z niedociągnięć, aby móc poprawić organizację kolejnego kiermaszu.

Pozostaje jeszcze kwestia wątpliwości szkół dotyczących odprowadzania podatku od dochodów uzyskanych przez szkołę podczas kiermaszu. Szkoły są zwolnione z podatku na podstawie art. 6 ust. 1 *Ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych*. Potwierdzenie takiej interpretacji można znaleźć w postanowieniu Urzędu Skarbowego Kraków-Prądnik sygnatura PB/415/295/05/BM, zgodnie z którym: „Szkoła jako jednostka budżetowa korzysta ze zwolnienia podmiotowego określonego w art. 6 ust. 1 pkt. 3 *Ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych*. (Postanowienie dotyczyło szkoły podstawowej, która w celu uzyskania dodatkowych środków pieniężnych na zakup pomocy naukowych, pomocy dydaktycznych, wyposażenia świetlicy i sal lekcyjnych zamierza prowadzić za pośrednictwem pracowników szkoły odpłatną sprzedaż cegiełek wśród rodziców uczniów szkoły, sprzedaż stroików i kartek świątecznych wykonanych przez uczniów w ramach imprez organizowanych dla uczniów i ich rodziców na

terytorium szkoły). W związku z powyższym dochody uzyskane w sposób opisany we wniosku nie będą podlegały opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób prawnych.

Wydzielony rachunek dochodów – komentarz prawny

Organizując kiermasz, pamiętać należy, że środki finansowe uzyskane w jego wyniku mogą zostać przeznaczone na potrzeby szkoły tylko wówczas, gdy zezwala na to uchwała organu stanowiącego jednostki samorządu terytorialnego prowadzącej daną szkołę. Szkoła samorządowa, jest jednostką budżetową, co oznacza, że pokrywa swoje wydatki bezpośrednio z samorządowego budżetu, a pobrane dochody odprowadza również bezpośrednio do budżetu. Aby móc pozyskane w wyniku kiermaszu środki przeznaczyć na cele dodatkowe, jak np. zakup pomocy dydaktycznych itd., kiermasz musi zostać wskazany jako źródło dodatkowych dochodów w uchwale rady miasta (gminy).

Podstawą prawną do podjęcia tej uchwały jest art. 223 *Ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych*, zgodnie z którym samorządowe jednostki budżetowe prowadzące działalność określoną w *Ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty*, czyli szkoły, gromadzą na wydzielonym rachunku dochody określone w uchwale przez organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego, pochodzące w szczególności:

- ze spadków, zapisów i darowizn w postaci pieniężnej na rzecz jednostki budżetowej,
- z odszkodowań i wpłat za utracone lub uszkodzone mienie będące w zarządzie albo użytkowaniu jednostki budżetowej.

Szkoła na podstawie uchwały tworzy zatem wydzielony rachunek dochodów dla dochodów, które są środkami dodatkowymi, niezależnymi od tych pozyskiwanych z budżetów samorządowych. Uchwały wskazują zresztą różne możliwe źródła dodatkowych środków, mogą to być, oprócz kiermaszów, np. środki z wynajmu pomieszczeń.

Oprócz wskazania dopuszczalnych źródeł środków gromadzonych na wydzielonym rachunku dochodów, uchwała musi ponadto określać:

- jednostki budżetowe, które gromadzą dochody,
- przeznaczenie dochodów, z tym że dochody wraz z odsetkami nie mogą być przeznaczone na finansowanie wynagrodzeń osobowych,
- sposób i tryb sporządzania planu finansowego dochodów i wydatków oraz sposób dokonywania zmian w tym planie oraz ich zatwierdzania.

Tak więc szkoła może pozyskać środki z kiermaszu wówczas, gdy takie źródło jest wymienione w uchwale o wydzielonym rachunku dochodów. Ponadto dana szkoła musi być wyraźnie wskazana w uchwale, jako ta jednostka, która rachunek tworzy. Dodatkowo dyrektor nie może przeznaczyć pozyskanych środków na dowolne cele, ale wyłącznie na te wskazane w uchwale.